

GORBEIALDEKO KUADRILLAKO UDALERRIETAKO JAIEN DIAGNOSTIKOA, GENEROAREN IKUSPEGITIK

Egilea:

Sortzen consultoria s.l.

Finantzatzaileak:

 EMAKUNDE
EMAKUMEAREN EUSKAL ERAKUNDE
INSTITUTO VASCO DE LA MUJER

araba **álava**
foru aldundia diputación foral

Laia

AURKIBIDEA

1. KONTZEPTU-ESPARRUA	6
1.1. Tokiko jaien garrantzia genero-ikuspegitik	6
1.2. Jaietan hautemandako genero-desberdintasunen testuingurua	7
1.3. EAEn berdintasunezko jaiak lortzeko erakunde publikoetan hobetu beharreko alderdiak	9
2. HELBURUAK	13
2.1. Helburu orokorra	13
2.2. Berariazko helburuak	13
3. METODOLOGIA	13
4. GORBEIALDEKO KUADRILLA, GEOGRAFIA- ETA BIZTANLERIA-DATUAK	16
5. GORBEIALDEKO KUADRILLAKO JAIEN EZAUGARRIAK	18
5.1. GORBEIALDEKO KUADRILLAKO BERDINTASUN ZERBITZUA	18
5.1.1. Aurrekariak	18
5.1.2. Zerbitzuaren eragina jaietan	20
5.1.3. Eraso matxistak jaietan eta erantzuna Berdintasun Zerbitzutik.....	21
5.2. AZTERTUTAKO JAIAK	21
5.3. CONTENIDOS PRINCIPALES DE LAS FIESTAS	26
5.3.1. Maskulinitasunaren eta feminitatearen adierazpenak jaietan	26
5.3.2. Indarkeria matxistaren inguruko sentsibilizazio- eta prebentzio-ekintzak	29
5.3.3. Jaietan antzemandako eraso matxistak eta erantzuna	32
6. ONDORIOAK ETA GOMENDIOAK	39
6.1. Ondorioak	39
6.2. Gomendioak	40
7. ERANSKINAK	42
1. ERANSKINA Teknikariek eta gizarte eragileek aurkeztutako agiriak	42
8. BIBLIOGRAFIA	43

FITXA TEKNIKOA

Ekintzaren eskatzailea	Gorbeialdeko Kuadrillako berdintasun zerbitzua
Ekintzaren helburua	Gorbeialdeko Kuadrillako udalerrietako jaien diagnostikoa, genero-ikuspegitik
Egindako ekoizkinak	Diagnostiko dokumentua gaztelaniaz Diagnostiko dokumentua euskaraz
Parte-hartzaileak	<ul style="list-style-type: none"> - Gorbeialdeko Kuadrillako Berdintasun Zerbitzua - Aramaioko Udaleko Kultura eta Kirol Saila - Zigoitiko Udaleko Kultura eta Kirol Saila - Legutioko Udaleko Kultura Arloa - Zurbanoko Junta Administratiboa - Murgiako Junta Administratiboa - Izarrako Lan eta Jolas Elkarte eta Jai Batzordea - Aramaioko Mugimendu Feminista - Izarrako Gazte Asanblada eta Jai Batzordea - Zurbanoko Gazte-taldea/Jai Batzordea
Erabilifako teknikak	<ul style="list-style-type: none"> - Dokumentuen berrikuspena - Banakako elkarrizketak - Taldeko elkarrizketa - Galdetegia
Elaborazioaren arduradunak	<ul style="list-style-type: none"> - Koordinazioa: Norma Vázquez - Landa-lana eta idazketa: Maialen Intxaurza eta Zalao Lafuente

HITZAURREA

Gorbeialdeko Kuadrillako Berdintasun Zerbitzuak, *Gorbeialdeko Kuadrillako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako I. Planean (2019-2022)*¹ jasotzen den bezala, konpromisoa hartzen du herriko jaietan genero-ikuspegia txertatuko dela bermatzeko. Konpromiso hori betetzeko, lehenik eta behin, diagnostikoa egin behar da, jaietako genero-harremanen osagai estrukturalak eta sinbolikoak aztertzeko, eta, ondoren, jai parekideak eta integratzaileak diseinatu eta gauzatzeko.

Herrietako jaietan, genero-harremanak agertzen dira kultura-adierazpenetan, erritualetan, harreman afektibo-sexualetan, sozializazioan, jantzietan eta abarretan. Jaia horiek herritarren arteko sozializaziorako eta bizikidetzarako gune tradizionala dira, baina, askotan, zapalkuntza- eta menderatze-eszenatoki bihurtzen dira emakumeentzat; agertokiak oharkabean igarotzen dira, hain zuzen ere, jaiak hondar-elementuak direlako eta karga sinboliko handia dutelako.

Euskal Autonomia Erkidegoan, jai batzuetan, emakumeek behin eta berriz jasan dituzte eraso fisikoak, psikikoak, sexualak, ahozkoak eta sinbolikoak, eta, horren ondorioz, Mugimendu Feministatik aldarrikapen garrantzitsua egin da, egoera horietako indarkeriarekin amaitzeko. Arabari dagokionez, nabarmentzekoak dira Gasteizko Andre Maria Zuriaren jaiak, Amurrioko San Joan jaia eta Laudioko Inauteriak, urte luzez emakumeek diskriminazio-egoera etengabeak jasan baitituzte, Emakundek 2021ean argitaratutako azterlan baten arabera.

Dokumentu honetan, Gorbeialdeko Kuadrillako herrietako jaietan gertatzen diren genero harremanak atzemateko lana biltzen da. Era berean, jaietan egoera ahulenean dauden kolektiboen beharrak eta aisialdiko espazioetan eraso sexistak ahalbidetzen eta onartzen dituzten mekanismoak eta argudioak ezagutzeko balio izan du.

¹ Gorbeialdeko Kuadrillako emakumeen eta gizonen I. Berdintasun Plana. Eskuragarri hemen: [https://www.gorbeialdekokuadrilla.eus/publico/upload/3.%20Gorbeialdeko%20I.%20berdintasun%20Plana%20\(2019-2022\)%20%20_1.pdf](https://www.gorbeialdekokuadrilla.eus/publico/upload/3.%20Gorbeialdeko%20I.%20berdintasun%20Plana%20(2019-2022)%20%20_1.pdf)

Sortzen Consultoriako taldeak eskerrak eman nahi dizkie diagnostiko honetan parte hartu duten teknikari, politikari eta gizarte-eragile guztiei. Hala, espero dugu diagnostiko honek planteatutako helburuak beteko dituela eta Gorbeialdeko Kuadrillan berdintasunezko udal-jaiak egiten lagunduko duela.

Sortzen Consultoriako taldea

Azaroa, 2021

1. KONTZEPTU-ESPARRUA

1.1. Tokiko jaien garrantzia genero-ikuspegitik

Herrietako jaietan urtero egiten diren kultur ekitaldien bidez, komunitate batek sozializazioari buruz duten ikusmoldea adierazten du. Izan ere, Molések (2009) adierazten duen moduan, sozializazio-prozesuek pertsonak kultura nagusira ekartzea eragiten dute, eta horren arabera integratzen dira gizartean, elkarrekin erlazionatzen dira, gizarte horretan duten tokiaz jabetzen dira, etab. Beraz, jaietan egiten diren errituak belaunaldien artean egiten den ohitura-eskualdatzea eta hainbat eratako harremanetan egituratzen den tokiko identitatearen sorrera dakarte. Boterea (gizarte-hierarkiak, desberdintasunak eta ospe- eta autoritate-sistemak (Emakunde, 2021). Herri batean bertako kolektiboen artean dagoen soziabilitatearen isla dira.

Hala, jai herrikoiak, gizarte-adierazpen gisa, sexu- eta genero-desberdintasunak agertzen diren guneak ere badira. XIX. mendera jotzen badugu, mairuen eta kristauen ospakizunetan hiri-milizietako kide ziren gizonak baino ez zuten parte hartzen, eta 1960ra arte gizonak bakarrik parte har zezaketen *filas*-etan².

XX. mendearen hasieran, emakume ezkonduak bakarrik hartzen zuten parte konnotazio erlijiosoak hartzen zituzten jardueretan, jaien antolaketan eta etxeko lanetan, hala nola gizonen jantziak eta jaien janaria egiten eta prestatzen. Jai ospatzeko orduan, bakoiko jaien ikusle hutsak ziren, "Bakoiko festazaleak" deitzen zena. Oso bestelakoa zen Konpartsen Sarreretan desfileatzen zuten "Neska motzek", "Familia oneko nesken" garaiko ideala islatu behar zutenak: gazteak eta gizonezkoen desioak ezarritako edertasun-estereotipoa betetzen zutenak (Heuzé, 2003).

Euskadin, sozializazio maskulinoko eremuetan ospatu dira jaiak -hala nola elkarte gastronomikoetan eta kirol-elkarteetan, kofradietan, gremioetan edo elkarte militarretan-, eta emakumeek etxeko lanak edo jaien ikusle, laguntzaile edo bideratzaile lanak egiteko zeregina lortu dute (Emakunde, 2021). Jaiak, tradizioz, genero-desberdintasunean oinarritzen diren ekitaldiak dira, eta ospakizunaren banaketa sexuala non egiten den adierazten dute; izan ere, gizonak eremu publikoan eta ikusgarrienean dauden bitartean, emakumeak eremu pribatuan murgiltzen dira,

² Sarreretan (desfile militarretan) parte hartzen zuten hamar bat pertsonaz osatutako taldea.

eta ospakizunen prestakuntzan funtsezko zeregina dute, baina ekitaldi publikoetan ikusezin bihurtzen dira.

Hala, jai-giroan, feminitate-ereduak -"neskatila politarena" edo amarena, euskal testuinguruan "matriarka" esaten zaiona- eta maskulinitate-ereduak -hori "arraren" estereotipoari dagokio- sortzen dira (Farapi, 2009). Gaur egun, jai askotan tradizioa da nagusi, eta horrek genero-desberdintasuna eragiten du, jai horietan emakumeek erabateko gozamina izateko aukerarik eman gabe.

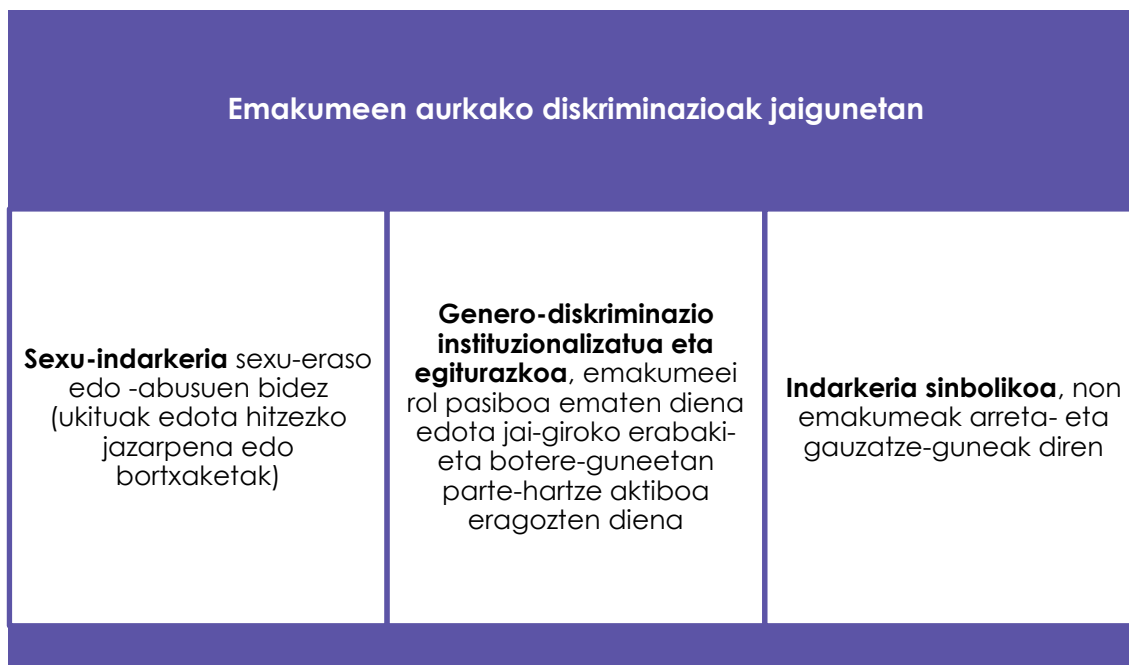
1.2. Jaietan hautemandako genero-desberdintasunen testuingurua

Hasiera-hasieratik, jai-giroa diskriminazio-eremua da emakumeentzat, eremu publikoaren antolaketa hainbat estereotipotan eta genero-roletan, gorputzen ikuskeran eta arriskuaren pertzepzioan oinarritzen baita (Rodo eta Estivill, 2016). Horrela, jaietako guneak nagusitasun- eta zapalkuntza-eremuak dira emakumeentzat, eta, horietan, herritarrek normalizatutako hainbat erasori egin behar diete aurre.

Indarkeria sexista behin eta berriz gertatzen den eszenatoki bati egin behar diogu aurre; emakumeen gorputzak etengabe erasotzen dira -modu fisikoan, sexualean edo sinbolikoan-, eta oso maskulinizatutako jai-korporazioek ezarritako genero-rolen ondorioz, emakumeek rol pasiboa hartzen dute.

Arestian aipatu bezala, indarkeria sexistaren kasuak (hitzezkoak, fisikoak, psikologikoak, sexualak eta sinbolikoak) etengabeak dira, kultura tradizionaletik eratorriak, jaien testuinguruan. Azterlan batzuek hirutan sailkatzen dituzte jaiegunetako emakumeen aurkako bereizkeria motak:

**1. Irudia: Emakumeen aurkako hiru diskriminazio-moten hipotesia jaigunetan,
Graciaren eta Rius-Ulldemolins-en arabera (2020)**

Iturria: geuk egina Gracia eta Rius-Ulldemolins-en (2020) artikulutik abiatuta

Ortnerren arabera (1979), kultura guztietan emakumeak gizonen azpitik daude nolabait. Antropologoa gertaera hori justifikatzen duten hiru datu motatan oinarritzen da. Alde batetik, emakumeei gizonei baino ospe txikiagoa ematen zaien ideologia kulturalaren elementuak, funtzio, zeregin, produktu eta gizarte-baliabide jakin batzuetan; eta bestetik, emakumeei gizonei ematen zaien gutxiagotasun-ezaugarriari dagozkion artifizio sinbolikoak. Azkenik, emakumeak gizarte-botereetatik kanpo uzten dituzten gizarte- eta egitura-antolamenduak.

Garrantzitsua da jaietako antolakundeez arduratzen diren erakundeek eta gizarte-taldeek genero-ideal heteronormatibo horiei aurre egiteko lan egitea, eta jai berdintasunezkoak eta integratzaileak sortzen laguntzea. Jarraian, Euskadin egin diren aurrerapen batzuk azalduko ditugu.

1.3. EAEn berdintasunezko jaiak lortzeko erakunde publikoetan hobetu beharreko alderdiak

Euskadin hainbat aurrerapauso egin dira emakumeek jaietan parte har dezaten lortzeko eta indarkeria sexista ezabatzeko. Hala, Eusko Legebiltzarrak EAeko **Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 4/2005 Legea onartu zuenetik**³, 25.1 artikuluan adierazten da euskal administrazio publikoek beharrezko neurriak hartu dituztela kultura-arloan emakumeek parte hartzeko eskubidea bermatzeko. Zehazki, artikulua horretan hauxe adierazten da:

“Euskal herri-administrazioek, bakoitzak bere eskumen-eremuan, beharrezkoak diren neurriak hartu behar dituzte, bai sexuaren ziozko bereizkeria saihesteko, bai sustatzeko emakumeek zein gizonek parte hartzeko aukera eta partaidetza orekatua izan dezatela Euskal Autonomia Erkidegoaren esparruan izaten diren kultura-jarduerak guztietan. Debekatu egiten da emakumeek gizonekiko berdintasunean parte hartzea onartzen ez duten edo oztopatzen duten kultura-jarduerarik antolatzea eta egikaritzea gune publikoetan.” (EHAA, 2005, 23. or.).

Beraz, Euskal Autonomia Erkidegoko herri-administrazioek, emakumeek kultura-ekintza guztietan parte hartuko dutela bermatzeaz gain eta emakumeen parte-hartzea oztopatzen ez duten ekintza guztiak debekatzeaz gain, eremu horretan sor daitezkeen eraso sexistak baztertzen dituzte. Foru mailan, bi foru arau daude gai honi buruz: Gipuzkoako Lurralde Historikoan, martxoaren 9ko 2/2015 Foru Araua⁴ eta Bizkaian, martxoaren 20ko 4/2018 Foru Araua⁵. Araban, prestatzen ari dira.

Gipuzkoako Foru Arauaren 46. artikulua honela dio:

“1. Gipuzkoako Foru Aldundiak kultura eta arte jardueren bere politika publikoetan genero ikuspegia txertatzea bultzatuko du, bere eskumenen arabera.

³ Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 4/2005 Legea. Eskuragarri hemen: <https://www.euskadi.eus/bopv2/datos/2005/03/0500982a.pdf>

⁴ 2/2015 FORU ARAUA, martxoaren 9koa, emakumeen eta gizonen berdintasunerako. Eskuragarri hemen: <https://egoitza.gipuzkoa.eus/ogasuna/normativa/docs/0001052e.pdf>

⁵ Martxoaren 20ko 4/2018 Foru Araua. Eskuragarri hemen: [l-695_eus.pdf \(bizkaia.eus\)](https://www.gipuzkoa.eus/ogatasuna/normativa/docs/0001052e.pdf)

2. *Kultura politikaren esparruan funtzioak eta eskumenak esleitzen zaizkion Gipuzkoako Foru Aldundiko departamentuak neurri hauek hartuko ditu:*
- a) *Emakumeak sormen kultural zein artistikoan jardutea bultzatzea, eta erabakiak hartzeko espazioetan emakumeen partaidetza bultzatzea.*
 - b) *Artearen eta kulturaren esparruan generoari lotutako gaiak lantzeko baliabide egokiak erraztea.*
 - c) *Jarduera kultural eta artistikoetan genero ikuspegia txertatzea bultzatzea.*
 - d) *Emakumeek kulturari eta arte jarduerari eginiko ekarpena nabarmentzea eta ikusaraztea." (GAO, 2015, 51. or).*

Alde batetik, emakumeen jarduera eta parte-hartzea sustatzen da kultura-bizitzan, baita erabakiak hartzeko guneetan ere, eta horrek emakumeen irudi aktiboa izatea ekarriko luke. Bestalde, generoarekin zerikusia duten alderdiak artean eta kulturaren lantzeko beharrezkoak diren baliabideak bermatu behar dira.

Era berean, Bizkaiko Foru Arauaren 51. artikulua honako hau dio:

"1. Foru-arau honen helburuak lortzeko, honako neurri hauek hartuko dituzte kultura-jardueraren arloan eskumena duten foru-sektore publikoko sailek eta erakundeek:

- a) *Emakume anitzen presentzia ikusaraziko dute arte eta kulturaren adierazpenetan eta sorreran.*
- b) *Emakume anitzek iraganean eta gaur egun kulturaren arlo guztietan eginiko ekarpena ikusaraziko dute.*
- c) *Emakume anitzek egindako lan artistikoen eta kulturalen sorrera, ekoizpena eta zabalkundea sustatuko dute.*
- d) *Espazioak eta tokiak sortu edo erabilgarri jarriko dituzte emakume anitzek eginiko lan artistiko eta intelektualak erakutsi, ezagutarazi eta zabaltzeko.*
- e) *Eskaintza artistiko eta kultural publikoari dagokionez, emakumeen eta gizonen presentzia orekatuko dute.*
- f) *Partaidetza orekatua sustatuko dute sektorean kudeaketa egiteko eta erabakiak hartzeko guneetan.*

2. *Kultura-jardueraren batean -jai kutsukoak, artistikoak, kirolekoak, eta euskararen normalizazioaren arlokoak barne- sexu-diskriminazioa egiten bada, foru-sektore publikoak ezin izango dio jarduera horri inolako laguntzarik eman, eta haren ordezkariak ezin izango dute jarduerotan ordezkari gisa parte hartu. (BAO, 2018, 31. or.).*

Kasu honetan, gizonek eta emakumeek kultura- eta arte-ekintzetan modu orekatuan parte har dezaten sustatzeaz gain, sailek eta erakunde publikoek kultura- eta arte-bizitzan emakumeen aniztasuna -gaur egungoa eta historikoa- eta horien autonomia adieraztea aldarrikatzen da.

2021ean, Eusko Jaurlaritzak, Emakundek eta Berdinsareak (Berdintasunaren aldeko eta Emakumeenganako Indarkeriaren aurkako Euskal Udalerrien Sarea, EUDELeK sustatua) *Gizon eta Emakumeen arteko Berdintasun Esparruko Udal Ordenantzaren Eredua* proposatu zuen. Horren 53. artikuluan ⁶ adierazten duenez, Euskadiko udalerririk bakoitzeko udalek ziurtatu egin behar dute tokiko jaiak egingo direla generoaren ikuspegitik, eta herritar guztiek jaietako jardueretan parte har dezatela eskatzen da, sexua, adina, jatorria, hezkuntza-maila, egoera ekonomikoa edo sexu-aukera diskriminatzeko arrazoirik izan gabe.

Gipuzkoako Foru Aldundia aitzindaria izan da jaietan parte hartzen, 2009an EAeko jaietarako buruzko lehen diagnostikoa egin baitzuen generoaren ikuspegitik ⁷. Halaber, Gipuzkoako Foru Aldundiko Berdintasun Zuzendaritzak beste ekintza batzuk egin ditu emakumeek jaietan berdintasuna eta parte-hartzea bultzatzeko, eta udaletako teknikarien eta politikarien artean eta jai batzordeetan parte hartzen dutenen artean berdintasunaren inguruko sentsibilizazio- eta hedapen-taldeak egin dira.

Bizkaian ibilbide luzea egin da arlo horretan, eta, 2012tik, Enplegu, Gizarte Inklusio eta Berdintasuna Sustatzeko Sailak teknikarien eta politikarien arteko jaietan berdintasuna zabaltzeko eta horren inguruan sentsibilizatzeko prestakuntza eta lantegiak sustatu ditu.

Azkenik, Araban, 2012az geroztik, Berdintasunerako eta Giza Eskubideetarako Zuzendaritzak eta LAIA Eskolak hainbat jarduera egiten dituzte hainbat udalerritako jaietan berdintasunari buruz sentsibilizatzeko eta prestatzeko (EMAKUNDE, 2021).

⁶ Emakumeen eta gizonen berdintasunerako udal ordenantzaren ereduak. Eskuragarri hemen: https://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/coediciones/eu_def/adjuntos/ordenanza_marco_eu.pdf

⁷ Lurralde historikoko jaietarako buruzko azterketa, generoaren ikuspegitik. Eskuragarri hemen: [\(Microsoft Word - An\341lisis de las fiestas del THG desde una perspectiva de g\351nero REDEFINITIVO.doc\) \(alardepublico.org\)](#)

Laburbilduz, azken urteotan EAEn hainbat aurrerapauso egin direla ikus dezakegu, herriko jaietan aldaketak eragiteko eta gero eta berdinoak bihurtzeko. Hala ere, bistan da gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunek eta eraso sexistek beren horretan jarraitzen dutela tokiko jaietan, eta horrek gogoeta gehiago egitera garamatza erakunde publikoetatik berdintasun-konpromisoa sakonago landu beharraz.

Horretarako, bi alderdi izango lirateke funtsezkoak; alde batetik, ulertzea tradizioa testuinguru historiko batean oinarritzen dela, non emakumeak esparru pribatuan mantentzen baitziren; beraz, beharrezkoa da tradizio hori zalantzan jartzea eta aldatzea, gaur egun, Mugimendu Feministaren ahaleginei esker, emakumeak ere bizitza publikoaren parte baitira. Bestalde, herri-administrazioek eta jaiak antolatzen diharduten gizarte-eragileek jendaurrean adierazi behar dute ez dutela onartzen dibertimenduaren izenean irain sinbolikoak edota eraso zehatzak egitea emakumeen eta heteronormatasuna eteten duten pertsona guztien aurka, aniztasuna ospatzen den jaiak egiteko eta herritar guztien berdintasuna eta segurtasuna bermatzeko.

2. HELBURUAK

2.1. Helburu orokorra

Tokiko jaien diseinuan eta gauzatzean aurrera egitea, generoaren ikuspegitik, Gorbeialdeko Kuadrillako herrietan egiten diren ospakizun guztietan emakumeen gozamen berdintasuna bermatuz.

2.2. Berriazko helburuak

1. Gorbeialdeko Kuadrillan egiten diren jaien ezaugarriak ezagutzea, arreta berezia jarritz gizonen eta emakumeen rolei eta aisialdiko espazioetako genero-harremanei buruzko elementu estruktural eta sinbolikoetan.
2. Kuadrillako gizonak, lehentasunez, berdintasunezko jaiak egitea mugatzen duten jarrera eta portaeren inguruan sentsibilizatzea.
3. Gorbeialdeko Kuadrillako udalerrietako elkarte-sarea eta teknikariak eta politikariak inplikatzea berdintasunaren aldeko eta aniztasuna ospatzeko jaien diseinuan.

3. METODOLOGIA

Proposatutako helburuak lortzeko metodologia kuantitatiboak eta kualitatiboak erabili dira.

Aurreiazko akordioak: diagnostikoa egiten hasi aurretik, bilera bat egin zen Gorbeialdeko Kuadrillako Berdintasunerako teknikariarekin, eta bertan zehaztu ziren ikertu beharreko jaiari buruzko dokumentazioa -azken urteotako jaien programazioa, esaterako-, elkarrizketatu beharreko langileak eta inkesta egin behar duten biztanleak. Azterlanaren ardura duen aholkularitzaren eta berdintasunaren teknikaren arteko harremanetarako mekanismoa adostu zen, prozesuan sor litezkeen zalantzak edo elementu berriak argitzeko.

- **Dokumentuen berrikuspena:** Kultura Teknikariren batek eta Junta Administratiboko, Jai Batzordeetako eta elkarteetako kideek emandako dokumentuak aztertu ziren (ikus 1. Eranskina).

- **Inkesta:** diagnostikoan aztertutako udalerrietako herritarrei inkesta anonimoa egin zitzaion. Horretarako, Google Forms-en inprimaki bat sortu zen euskaraz eta gaztelaniaz, eta Kuadrillako Berdintasun Zerbitzuak zabaldu zuen udalerrietako udalen web orrien, WhatsAppen eta posta elektronikoaren bidez. Inkesta honen helburua Gorbeialdeko Kuadrillako herrietako jaietako biztanleen eta, batez ere, emakumeen bizipenak ezagutzea izan da.

- **Elkarrizketak:** taula honetan banakako 8 elkarrizketen banaketa eta aztertutako jaietako langileei eta gizarte-eragileei egindako talde-elkarrizketa ageri dira. Guztira, 9 emakumek eta gizon batek hartu zuten parte.

Deigarria da emaitza hori; izan ere, diagnostiko honetan gizonen parte-hartzea sustatzeko eta errazteko ahaleginak egin arren, ez zen bereziki interesgarria izan gizonentzat; beraz, bildutako iritzi gehienak emakumeenak izango dira. Diagnostikoaren emaitzen aurkezpenean garrantzitsua izango da sexuaren arabera parte-hartze orekatuagoa egotea.

**1. Taula: Teknikariek eta gizarte-eragileekin egindako elkarrizketak eta eztabaida-
taldeak**

TEKNIKARIAK ETA GIZARTE AGENTEAK	EGINDAKO ELKARRIZKETAK			
	Banakakoak		Taldekoak	
	Emakumea	Gizona	Emakumea	Gizona
Zigoitiko Udala (Zigoitiko Udaleko Kultura teknikaria)	Parte-hartzaile 1			
Aramaioko Udala (Aramaioko Udaleko Kultura teknikaria)	Parte-hartzaile 1			
Legutioko Udala (Legutioko Udaleko Kultura teknikaria)	Parte-hartzaile 1			
Izarrako Jai Batzordea (Lan eta Jolas Elkarteko lehendakaria eta Jai Batzordearen arduradun nagusia)	Parte-hartzaile 1			
Murgiako Junta Administratiboa (Fiel de Fechos)	Parte-hartzaile 1			
Zurbanoko Junta Administratiboa (Lehendakaria)		Parte-hartzaile 1		
Gorbeialdeko Kuadrillako Berdintasun Zerbitzua (Berdintasun-teknikaria)	Parte-hartzaile 1			
Izarrako jaietako gizarte-eragileak (Gazte Asanbladako eta Jai Batzordeko kidea), Zurbanokoak (Zurbanoko Gazte Taldeko/Jai Batzordeko kidea)			2 parte-hartzaile	
Aramaioko Gizarte Eragilea (Aramaioko Mugimendu Feministako kidea)	Parte-hartzaile 1			
PARTE-HARTZAILEAK	7	1	2	0

Elkarizketetan, jaien antolaketari buruzko informazioa jaso zen, bai eta langileen eta gizarte-eragileen arteko berdintasunari eta indarkeria matxistari buruzko ezagutza ere. Horrez gain, udal-langileen eta herritarren artean bultzatutako sentsibilizazio- eta prebentzio-ekintzak, eraso matxistei aurre egiteko metodoak eta prebentzio-neurriak edota kasu horiei emandako erantzun publikoa aztertu ziren. Bi izan ezik, elkarrizketa guztiak euskaraz egin ziren.

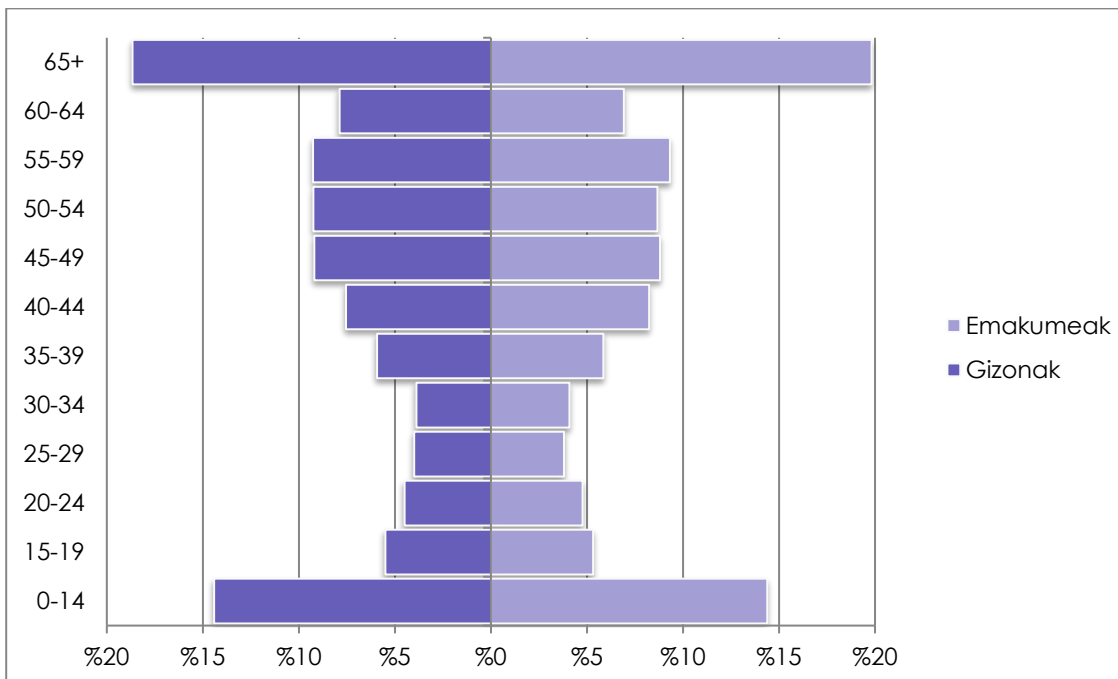
4. GORBEIALDEKO KUADRILLA, GEOGRAFIA- ETA BIZTANLERIA-DATUAK

Gorbeialdeko Kuadrilla Arabako lurralde historikoan dago, eta bi paisaia-eremutan banatuta dago: Gorbeia Inguruetako eta Aramaio Haraneko natura-eremua, Aramaio, Arratzua-Ubarrundia, Legutio, Urkabustaiz, Zigoitia, Zuia eta 53 kontzejuek osatua. Eskualdeak 494km² inguru ditu eta 9.782 biztanle, 4.626 emakume eta 5.156 gizon. Horrek esan nahi du Kuadrillako emakumeak biztanleria osoaren % 47 direla.

Sexuari eta adinari dagokienez, 1. grafikoan ekonomikoki garatuta dauden herrialdeetako ohiko biztanleria-piramide erregresiboa ageri da, non biztanleria zahartua nagusi den. Hain zuzen ere, 65 urtetik gorako biztanleak % 19,8 dira emakumeen artean eta % 18,6 gizonen artean. Kasu horretan, nabarmentzekoa da bigarren adin-talde adierazgarriena 0-14 urteko gazteena dela (% 14,4, bai emakumeen artean, bai gizonen artean).

1. Grafikoa. Gorbeialdeko Kuadrillako biztanleria-piramidea, sexuaren arabera. 2020.

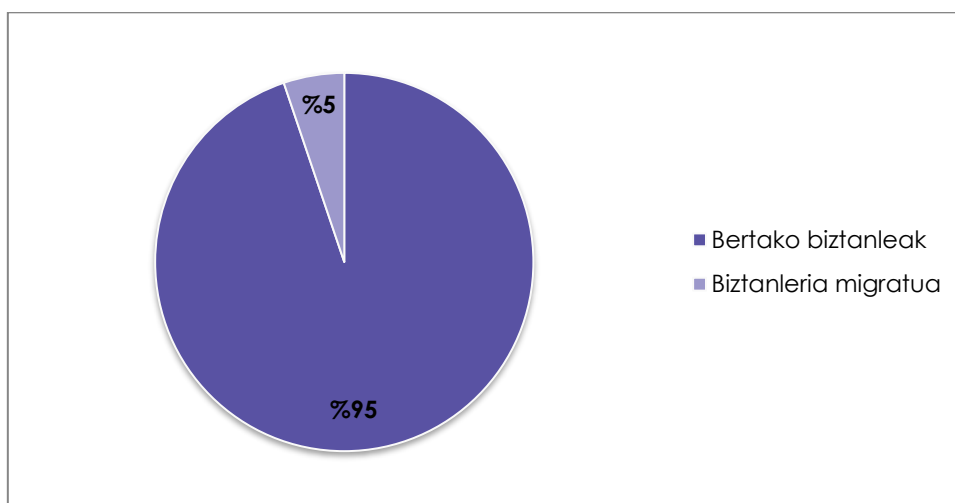
Ehunekoak. N=9.782

Iturria: Guk egina INE 2020ren datuetan oinarrituta

Migratutako biztanleriari dagokienez, Gorbeialdeko Kuadrillako populazio osoaren % 5 dira.

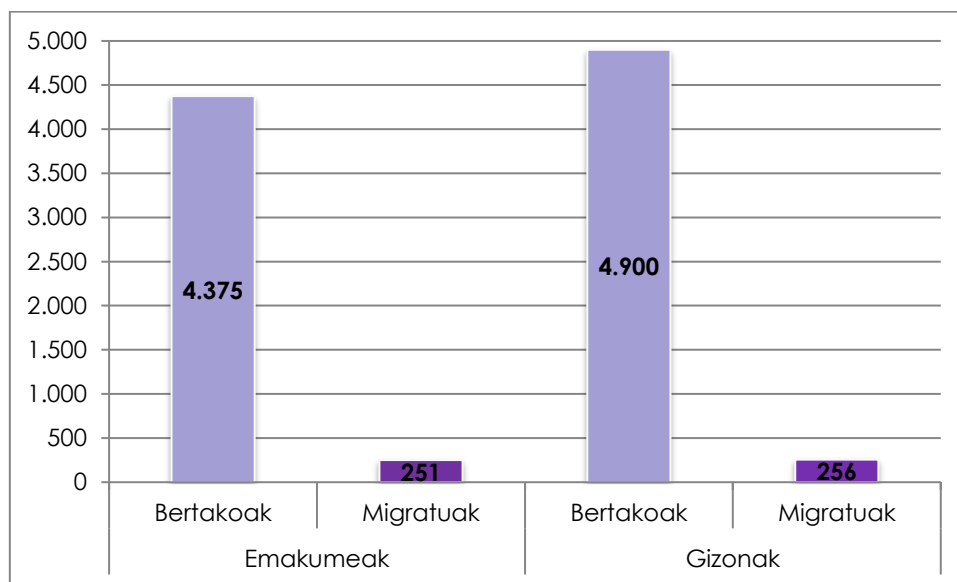
2. Grafikoa. Gorbeialdeko Kuadrillako biztanleria osoaren banaketa, jatorriaren arabera. 2020. Ehunekoak. N=9.782

Iturria: Guk egina INE 2020ren datuetan oinarrituta

Migratutako biztanleria sexuaren arabera aztertuz gero, ikusiko dugu emakume migratuak biztanleriaren % 2,5 direla. Aldi berean, gizon migratuak % 2,6 dira.

3. Grafikoa. Gorbeialdeko Kuadrillako biztanleria osoaren banaketa, jatorriaren eta sexuaren arabera. 2020. Absolutuak. N=9.782

Iturria: Guk egin INE 2020ren datuetan oinarrituta

5. GORBEIALDEKO KUADRILLAKO JAIEN EZAUGARRIAK

Jaiak hobeto ezagutzeko eta jaietan genero-ikuspegia hobeto garatzeko, eskualdeko berdintasunerako teknikariari elkarrizketa egin zizaion, oso garrantzitsutzat jo baitziren gai horri buruzko esperientziak eta iritziak.

5.1. GORBEIALDEKO KUADRILLAKO BERDINTASUN ZERBITZUA

5.1.1. Aurrekariak

Gorbeialdeko Kuadrillako Berdintasun Zerbitzua 2017. urtean sortu zen, eta orain arte bi berdintasunerako teknikaririk osatu dute. Ere horrek *Gorbeialdeko Kuadrillako emakumeen eta gizonen I. Berdintasun Plana (2019-2022)* du, eta, eskualde osorako plana izateaz gain, udalerrri bakoitzerako atal berezi bat ere badu.

Testuinguru horretan, 2018an, *Gorbeialdeko Kuadrillako indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei laguntzeko Erakundeen arteko I. Koordinazio Protokoloa* sortu zen, eta bertan hainbat arreta-zerbitzu (Osakidetza, Ertzaintza, Oinarrizko Gizarte Zerbitzuak eta Gorbeialdeko Kuadrillako Berdintasun Zerbitzua) eta eskualdeko politikariak sartzen dira. Hala ere, nahiz eta Osakidetzak sinatu gabeko protokoloa izan, zerbitzuen arteko bilerarik deitu gabe, indarkeria-kasu bat dagoen guztietan aplikatzen da, eta barnean, zerbitzuen arteko koordinaziorako.

Gorbeialdeko Kuadrillaren webgunean ⁸ ikus dezakegun bezala, *Gorbeialdeko Kuadrillako emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako politiken ebaluaketa eta diagnostikoa* eta *Gorbeialdeko Kuadrillako emakumeen eta gizonen I. Berdintasun Planaren* triptikoa ere egiten dira zerbitzuan. Web orrian bertan adierazten den bezala, gaur egun Gorbeialdeko Kuadrillako Berdintasun Saila berdintasuna sustatzeko eta Kuadrillako udalen eta udalerrien artean berdintasun handiagoko gizarte lortzeko zerbitzua da. Horrela, helburu hauen arabera egiten du lan:

- Genero-ikuspegia udal-politika publikoetan txertatzea (araudia, diru-laguntzak eta hitzarmenak, aurrekontuak eta plangintza, hizkera ez-sexista, etab.).
- Erakunde publikoen diru-laguntzen deialdiak kudeatu eta garatzea.
- Emakumeen berdintasunaren eta ahalduen inguruko ekintzak gauzatzea.
- Ikastetxeei, zentro soziokulturalei, liburutegiei, gaztelekuei, ludotekei eta abarri tresnak eta baliabideak ematea.
- Emakumeen elkarrekin mugimendua eta Mugimendu Feminista sustatzea, baita elkarrekin parte hartzea ere.
- Emakumeen aurkako indarkeria-motak ezagutzeko sentsibilizazio-ekintzak egitea, hainbat biztanleria-talderentzat: emakumeak, gizonak, gazteak, etorkinak...
- Zerbitzu honen lana kuadrilla estrategia baten arabera zuzenduko duten eta bere lanari koherentzia emanen dioten azterlanak, protokoloak eta berdintasun planak egitea.
- Indarkeriaren prebentzioa eta aholkularitza.

⁸ Gorbeialdeko Kuadrillako Berdintasun Zerbitzua. Eskuragarri hemen: <https://www.gorbeialdekokuadrilla.eus/eu/kuadrillaren-zerbitzuak/berdintasuna.html>

5.1.2. Zerbitzuaren eragina jaietan

Aurrerago zehaztuko den moduan, jaiak Udalek antolatzen dituzte kasu batzuetan, eta Jai Batzordeek beste batzuetan. Bi kasuetan, berdintasun teknikariaren eginkizuna da antolakuntza horretan parte hartzea eta berdintasuna sustatzeko eta indarkeria prebenitzeko ekintzak proposatzea, baita genero-ikuspegitik desegokia den mezu edo jardueraren bat atzemanaz gero, orientatzea.

Berdintasun Zerbitzuak berdintasunaren eta indarkeria matxistaren sentsibilizazio eta prebentzioaren arloko prestakuntza espezializatuak bultzatu ditu Kuadrillako udaletako teknikari eta politikarien artean. Zehazki, udal guztietako teknikariek eta politikariek 4 orduko prestakuntza egin dute berdintasunerako politika publikoak diseinatu, ebaluatu eta kudeatzeko, eta Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legea betetzeko 3 ordukoa, eta berdintasunerako eta indarkeria matxistaren prebentziorako politikei buruzko beste 10 ordukoa. Udaletako idazkariek eta kontuhartzaileek berdintasun-klausulei, kontratuei eta diru-laguntzei buruzko prestakuntza jaso dute; hirigintzako langileek genero-mainstreamingari buruzko prestakuntza egin dute.

2021ean Zigoitiko eta Zuiako politikariek 8 orduko bi prestakuntza-saio jaso dituzte genero-berdintasunari eta indarkeria matxistaren prebentziorari buruz. Gorbeialdeko politikari batzuek ere parte hartzen dute Virginia Woolf BASQUESKOLAKO⁹ hitzaldi eta jardunaldietan.

Kuadrillako Berdintasun Teknikariaren arabera, oro har, ez da antzematen teknikarien, politikarien eta elkarten arteko berdintasunaren aurkako jarrerarik, baina arlo horretan ezjakintasun handia antzematen da eta, eta horrek zaildu egiten du emakumeen eta beste kolektibo ez-heteronormatibo batzuen artean desberdintasuna eta diskriminazioa eragiten duten egoerak hautematea. Horregatik, oso positiboa eta garrantzitsua da Mugimendu Feministaren lana eta eragina Gorbeialdeko Kuadrillan ikuspegi feminista txertatzeko.

⁹ Virginia Woolf BASQUESKOLA tokiko emakume hautetsientzako gunea da, Euskadiko Udalen Elkarateak (EUDEL) eta Emakumearen Euskal Erakundeak (EMAKUNDE) sustatua. Eskuragarri hemen: <https://www.eudel.eus/destacados/basqueskola/?lang=eu>

Berdintasun Zerbitzuak adierazi du beharrezkoa dela jaiak antolatzen dituzten langileekin genero-ikuspegia txertatzen sakonago lan egitea eta jaietan indarkeria matxistaz sentsibilizatzea eta prebenitzea, eta Jaietako Batzordeekin lankidetzaz estuagoa izatea komeni dela, langile teknikoekiko koordinazioa areagotuz, bereziki jaien antolaketan parte hartzen dutenekiko koordinazioa.

5.1.3. Eraso matxistak jaietan eta erantzuna Berdintasun Zerbitzutik

Gorbeialdeko Kuadrillako udal eta kontzejuetan ez da ezagutzen eraso matxistarik jaietan, baina bai jaien testuingurutik kanpo. Hala ere, kasu horietarako, *Gorbeialdeko Kuadrillako indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei laguntzeko Erakundeen arteko I. Koordinazio Protokoloa* eta eraso publikoki salatzeke adierazpen instituzionala daude. Hala, protokoloa abian jartzean, indarkeria matxistaren kasua kontrastatzen da, eta, betiere eraso jasan duen emakumearen iritzia errespetatuz, Mugimendu Feministarekin egin beharreko erantzun publikoa adosten da: kontzentrazioak, indarkeria matxistaren aurkako jarrera adierazten duten pankartak, etab.

Oro har, oso positiboa da Gorbeialdeko Kuadrillako erantzun publikoari buruz egiten den balorazioa.

5.2. AZTERTUTAKO JAIAK

Azterlan honetan Gorbeialdeko Kuadrillako 6 jai nagusi aztertu dira: Murgiako San Migel jaiak, Zigoitiko Eguzki Jaia, Izarrako Jaiak, Aramaioko San Martin jaiak, Legutioko kofradien jaiak eta Zurbanoko San Esteban jaiak.

Horrela, azterketa sakonagoa egiteko eta jaien errealitatera hurbiltzeko, banakako 6 elkarrizketa egin zaizkie antolakuntzan parte hartzen duten langileei. Era berean, aktiboki parte hartzen duten gizarte-eragileekin taldeko eta banakako elkarrizketa egin zaie. Kontuan hartu behar da elkarrizketatutako gizarte-eragileak Izarra, Zurbano eta Aramaioko jaietakoak direla, eta ez dagoela diagnostiko honetan aztertzen diren tokiko jai guztietan parte hartzen duten gizarte-eragileei buruzko informaziorik. Era berean, herritarrek lortutako inkestetan jasotako emaitzak 10 baino ez dira izan, eta, beraz, lagin orientagarria da, ez adierazgarria.

2. taulan ikus daitekeenez, Gorbeialdeko Kuadrillako jaiak izaera soziokulturalekoak dira, biztanleen sozializazioa indartzeko. Gainera, uztaileko eta iraileko udako aldietan egiten dira. Sasoi horietan, data horien ezaugarri den eguraldi onak eta oporraldiek (ikasle- eta lan-garaiek) herritarren parte-hartzea areagotu dezakete. Horrela, jaiak udalerriko toki adierazgarrietan ospatzen dira, eta Aramaio eta Zurbanoren kasuan ere udalerrri osoan egiten dira.

Jaiak antolatzeari dagokionez, Murgia, Izarra eta Zurbanoren kasuan izan ezik, gainontzeko jai guztiak udalek antolatzen dituzte. Hala, erabilitako metodologiaren artean, jarduerak eztabaidatzeko eta antolatzeko bilerak nabarmentzen dira. Kasu guztietan, udalerrietako elkarteek eta, oro har, biztanleek parte hartzeko aukera dute. Gainera, Izarrako jaien kasuan, herritarrei Jai Batzordeak egiten duen bileran gonbit egiten zaie, eta Aramaiokoetan, udalak online galdetegi bat ematen du herritarrek, elkarteek eta talde feministek jardueri buruz iritzia eman eta erabaki dezaten. Hain zuzen ere, Zurbanoko gazteek, Gazte Asanbladak eta Izarrako Jai Batzordeak adierazi dute neurri batean jaietarako jarduerak antolatzeko ardura dutela eta horretarako askatasuna dutela.

2. Taula: Aztertutako jaien ezaugarriak

JAIK	JAIAREN IZAERA (HASIERA/GAURKOTASUNA)	NON EGIN DEN	HASIERA- ETA AMAIERA-DATAK	ERAKUNDEKO ARDURADUNAK	LAN EGITEKO MODUAK
Murgiako San Migel Jaiak	<ul style="list-style-type: none"> San Migeleko zaindariaren omenez da, baina gaur egun ez da jai erlijiosotzat hartzen. 	<ul style="list-style-type: none"> Murgiako Kontseiluko Udaletxeko plazaren inguruak (Zuia). 	<ul style="list-style-type: none"> Iraileko azken asteburua. 	<ul style="list-style-type: none"> Murgiako Junta Administratiboa, Murgiako elkarte eta gazteen partaidetzarekin. 	<ul style="list-style-type: none"> Ez dago lan modu zehatzik, baina kontuan hartzen dira herritarren eskaerak.
Zigoitiko Eguzki Jaiak	<ul style="list-style-type: none"> Elkarte soziokultural batek bultzatu zituen hastapenak. Gaur egun, izaera soziala du populazioaren sozializazioa indartzeko. 	<ul style="list-style-type: none"> Ondategi eta Gopegiko kontzejuak (Zigoitia). 	<ul style="list-style-type: none"> Uztailako azken asteburua. 	<ul style="list-style-type: none"> Zigoitiko Kultura Batzordea (kulturako teknikariek, politikariek eta kirol- eta kultura-elkarteek osatua). 	<ul style="list-style-type: none"> Batzordearen bi bilera: <ol style="list-style-type: none"> Aurreikusitako jarduerak baloratu eta eztabaidatzea. Jarduerak antolatzea.
Izarrako Arrosarioko Ama Birjinaren jaiak	<ul style="list-style-type: none"> Soziokulturala: herritarren arteko sozializazioa bultzatzeko. 	<ul style="list-style-type: none"> Izarrako Udaletxeko plaza (Urkabustaiz). 	<ul style="list-style-type: none"> Urriko lehen asteburua. 	<ul style="list-style-type: none"> Izarrako Jai Batzordea (gazte elkarteek eta kultura eta kirol elkarteek osatua). 	<ul style="list-style-type: none"> Batzordearen bi bilera: <ol style="list-style-type: none"> Jaiak antolatzea, herritarrak gonbidatuz. Batzordearen ondorengo bilera.

JAIK	JAIAREN IZAERA (HASIERA/GAURKOTASUNA)	NON EGIN DEN	HASIERA- ETA AMAIERA-DATAK	ERAKUNDEKO ARDURADUNAK	LAN EGITEKO MODUAK
Aramaioko San Martin jaiak	<ul style="list-style-type: none"> Arrazioa San Migeleko patroia izan arren, ez da izaera erlijiosoko jai. 	<ul style="list-style-type: none"> Aramaioko udalerr osoan. 	<ul style="list-style-type: none"> Uztaileko lehen ostiraletik, lehen astelehenera. 	<ul style="list-style-type: none"> Aramaioko Udaleko Kultura Saila. 	<ul style="list-style-type: none"> Udalak online galdetegia eskaintzen du, herritarrek, elkarteek eta talde feministek jardueri buruz erabaki eta iritzia eman dezaten.
Legutioko kofradien jaiak	<ul style="list-style-type: none"> Ez dira inongo patroirekin harremanetan jarri, eta Saindurdi auzora jo dute, kofradia bat zegoen auzora.¹⁰ 	<ul style="list-style-type: none"> Legutioko plaza. 	<ul style="list-style-type: none"> Irailaren 8aren inguruan hasi eta ostiraletik astelehenera bitartean ospatzen dira. 	<ul style="list-style-type: none"> Legutioko kultur teknikariak eta Jai Batzordea. 	<ul style="list-style-type: none"> Bi lan-metodologia: <ol style="list-style-type: none"> Teknikarien eta Jai Batzordearen antolaketa. Batzordeak, Junta Administratiboak eta herritarrek parte hartzen duten batzarra.

¹⁰Eliza Katolikoak onartutako elkarte bat, zenbait erlijiosok helburu gupidatsuekin osatzen dutena.

JAIK	JAIAREN IZAERA (HASIERA/GAURKOTASUNA)	NON EGIN DEN	HASIERA- ETA AMAIERA-DATAK	ERAKUNDEKO ARDURADUNAK	LAN EGITEKO MODUAK
Zurbanoko San Esteban jaiak	<ul style="list-style-type: none"> Hasieran, uztaren amaiera ospatzen zen, eta esker oneko jai bat egiten zen. Gaur egun, gizarte-izaerakoa da, biztanleriak elkarrekin harremanak izan ditzan. 	<ul style="list-style-type: none"> Zurbanoko elizaren parean (Arratzu-Ubarrundia); udalerr osoan egiten dira ekitaldiak. 	<ul style="list-style-type: none"> Iraileko lehen asteburua. 	<ul style="list-style-type: none"> Zurbanoko Junta Administratiboa eta udalerriko gazteak. 	<ul style="list-style-type: none"> Bi lan-metodologia: <ol style="list-style-type: none"> Zurbanoko Junta Administratiboaren eta udalerriko gazteen arteko bileren bidez jai antolatzea. Jarduerak planteatzeko, biztanleen beharrak hartzen dira kontuan.

Iturria: Geuk egin, egindako elkarrizketetan oinarrituta

5.3. JAIEN EDUKI NAGUSIAK

5.3.1. Maskulinitatearen eta feminitatearen adierazpenak jaietan

Gorbeialdeko jaietan adin guztietako jendearentzako jarduerak antolatzen dira, hala nola, kirol jarduerak, jarduera soziokulturalak, gastronomikoak eta haurrentzako jarduerak. Kasu batzuetan, hala nola Murgia, Zigoitia, Aramaio, Legutio eta Zurbanokoetan, meza egiten da jai-programaren barruan, udalerriko adineko jendeak eskatuta.

3.taulan ageri da elkarrizketatuen artean nabarmendu diren jarduera batzuetako parte-hartzea, sexuaren arabera. Murgiako jaietan Paintball eta Ginkanako jardueretan edo Legutioko jaietan haurren pala kirolean eta bolo-txapelketan parte hartzea mistoa izan arren, genero-ezberdintasun batzuk hauteman dira. Hain zuzen ere, kontzertuetako musika-taldeak askotan gizonezkoek osatzen dituzte, eta batzuetan talde mistoak ikusi diren arren, adibidez, Zigoitiko Jaietan talde mistoak kontratatzen dira. Gainera, azken urteotan emakumez bakarrik osatutako Disc-Jockey talde bat kontratatu da.

Sexuka, mus-txapelketetan, gizon helduek parte hartzen duten tokietan eta emakume helduek parte hartzen duten briska-txapelketetan aldeak ikusten dira. Gizonezkoak beti izan diren kirol-jarduerak nabarmentzen dira, eta, adibide gisa, Zigoitiko edo Aramaioko "herri-kirolak" edo Izarrako esku-pilotako txapelketak nabarmentzen dira. Aitzitik, Zurbanoko Jaietan, duela bi urtetik hona, emakumeen parte-hartzea sustatzeko kirol-jarduera batzuk egiten dira, hala nola Amurrioko emakume-taldearekin esku pilotako partidak. Gainera, Legutioko Kofradia Jaietan, haurren pala kirolean eta antzeko jardueretan, talde mistoak sortu dira, baita nesken taldeak ere azken urteotan.

Zenbait jarduera feminizatzen dira, hala nola Murgiako jaietako pintura-txapelketak. Jaietan bertan ere emakumeak dira haurren jardueren antolaketan parte hartzen dutenak; beraz, sistema heteropatriarkaletik emakume izateari amatasunarekin, hazkuntzarekin eta zainketa-lanekin esleitzen zaion harremana egiaztatzen da. Era berean, Gazte Asanbladak eta Izarrako Jai Batzordeak adierazi dute normalean emakume gehiagok antolatzen dituztela jaiak, eta, aldiz, gizon gehiagok parte hartzen dutela. Testuinguru horretan, Zigoitiko Eguzki Jaia ere nabarmentzen da. Emakumeek

jardueretan parte har dezaten bultzatzeko, Kulturako Batzordeak ekintzak antolatzen ditu emakumeek parte har dezaten, eta kasu batzuetan emakumeek bakarrik parte hartzen dute (adibidez, hennazko tatuajeak egiteko tailer batean).

Azkenik, jaietako pregoietan genero-ikuspegia eta parte-hartze paritario eta inklusiboa sartu nahi dira. Hala, Zigoitian gizon bat eta emakume bat izan dira pregoien protagonistak. Era berean, Aramaion eta Legutian eskualdeko pertsona edo talde garrantzitsuei omenaldiak egiten zaizkie, sexua kontuan hartu gabe. Testuinguru horretan, Murgian, azken urteetan gizonezkoak izan direnez pregoia eman dutenak, Administrazio Batzarrak kontuan hartuko du hurrengo pregoietan emakumeek parte hartu beharko dutela. Aipagarria da, halaber, indarkeria matxistaren sentsibilizazio- eta prebentzio-ekintza gisa, Murgiako jaien pregoian errebindikazio-mezu bat jartzen dela indarkeria matxistarekiko zero tolerantzia adierazteko eta gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna bultzatzeko.

3. Taula: Jaietako jarduera batzuetan sexuaren arabera parte hartzea

JARDUERA	MURGIAKO SAN MIGEL JAIK		ZIGOITIKO EGUZKI JAIA		IZARRAKO ARROSARIOKO AMA BIRJINAREN JAIK		ARAMAIOKO SAN MARTIN JAIK		LEGUTIOKO KOFRADIEN JAIK		ZURBANOKO SAN ESTEBAN JAIK	
	E ¹¹	G ¹²	E	G	E	G	E	G	E	G	E	G
Paintball	x	x										
Ginkana	x	x										
Kontzertuetako musika-taldeetako kideak		x	x	x		x		x		x		x
Kirol jarduerak oro har		x								x		x
Mus-txapelketa		x		x				x		x		x
Briska-txapelketa	x		x				x		x			
Pintura-txapelketa	x											
Bola-joko txapelketa									x	x		
Haurrentzako jardueren antolaketa	x											
Jardueren antolaketa oro har					x							
Herri-kirolak				x				x				
Hennazko tatuajeen tailerra			x									
Pregoia	x	x	x	x			x	x	x	x		
Esku-piloa						x					x	
Haurren pala kirola									x	x		

Iturria: Geuk egina, egindako elkarrizketetan oinarrituta

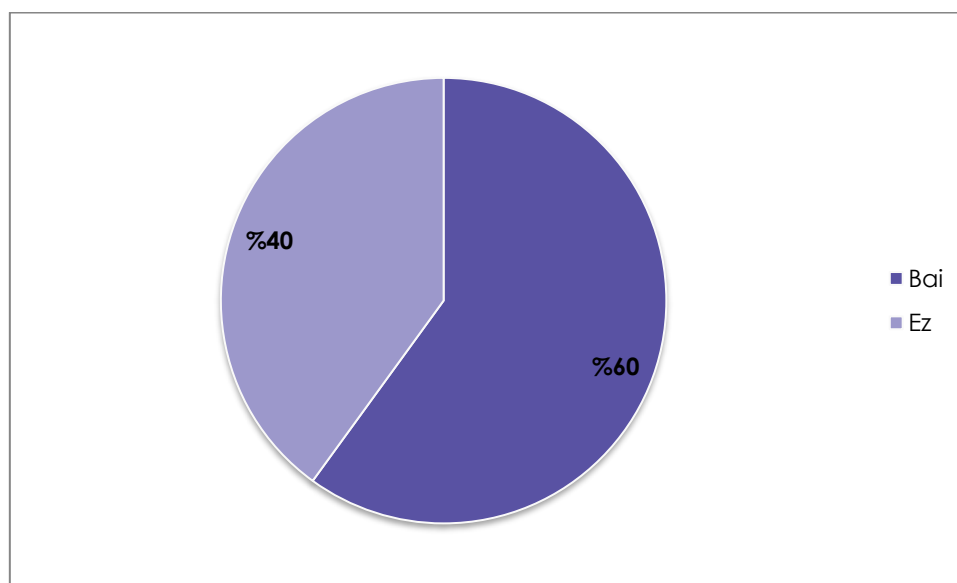
¹¹Emakumeek jardueretan parte hartzeari dagokio.

¹²Gizonek jardueretan parte hartzeari dagokio.

Gizonek eta emakumeek jaietan berdintasun-baldintzetan parte hartzen duten ala ez Kuadrillako herritarren pertzepzioari dagokionez, 4. grafikoak erakusten du galdeketa anonimoa osatu zuten pertsonen % 40k ezetz uste duela.

4. Grafikoa. Gorbeialdeko Kuadrillako herritarren iritzia, gizonek eta emakumeek jaietan berdintasun-baldintzetan parte hartzen ote duten. Ehunekoak.

N=10

Iturria: Geuk egina, galdeketa anonimotik abiatuta

5.3.2. Indarkeria matxistaren inguruko sensibilizazio- eta prebentzio-ekintzak

Indarkeria matxistaren sensibilizazioari eta prebentzioari dagokionez, hainbat ekintza egin dituzte udalek, besteak beste:

- **Informazio guneak eta eraso sexistarik gabekoak:** Zigoitia, Izarra, Aramaio eta Legutioko jaietan eraso sexistei buruzko informazio gunea jarri da herritarren eskura.

Aramaioko jaietan, eraso sexistei buruzko informazio puntua ematen zaie herritarrei, eta, Mugimendu Feministak telefono bidezko kontaktu bat eskaintzen du kasu horietarako. Antzera, Legutioko kofradietan, indarkeria sexistari buruzko informazioa emateaz gain, arretarako telefono bidezko

harremanak ere izan dira, hala nola indarkeriaren biktima diren emakumeei arreta emateko Eusko Jaurlaritzarena, 24 orduko larrialdiena, Oinarrizko Gizarte Zerbitzua eta Legutioko Osasun Zentroarena. Zerbitzu hori jaietako programen bidez eta Legution (batez ere txosnen inguruan) jarri ziren kartel eta triptikoen bidez zabaldu zen.

Zigoitiko bestetan ere, udalerriko emakumeei Beldur Barik programaren puntu seguruak ematen zaizkie. Eraso sexisten aurkako gunea da, informazioa ematen duena, edo emakumeek horri buruzko ideiak eta iritziak partekatzeko aukera duten gunea, eta txapa eta pegatinak egiten diren lekua.

- **Genero-ikuspegia duten jarduerak:** 2019ko Aramaioko jaietan, "Batumore" batukada feminista sartzen da jaien programan.

Izarrako jaietan duela hiru urte indarkeria matxistaren sentsibilizazio kanpainei buruz egindako tailer bat dago. Gainera, pandemiaren ondorioz egin ez zen arren, herritarren artean "mutiletan/nesketan egite osasuntsuari" buruzko tailerra egin behar da.

Jaietatik kanpo, Aramaioko talde feministek eta udalerriko udalak urtean zehar tailerrak, jarduerak eta abar adosten dituzte, herritarren artean genero-ikuspegia lantzeko. Horien artean nabarmentzekoak dira amatasunei edo autodefentsa feministari buruzko tailerrak. Oro har, emakumeentzako tailerrak izan arren, beste helburu bat da gizonengana ere iristea, eta, horien artean, interes falta eta horrelako jardueretan parte hartzea sumatzen da.

- **Indarkeria matxistaren sentsibilizatorako, prebentziorako eta gaitzespenerako errebindikazio-materialak:** Zigoitian jaietako material batzuk sortu eta zabaldu dira -hala nola jaietako programak, kartelak eta abar-, indarkeria matxistari buruzko sentsibilizazio- eta baztertze-mezu eta logoekin. Izarrako jaietan ere, genero-berdintasuna aldarrikatzeko edalontziak, pankartak eta poltsak banatzen diren bitartean, Gazte Asanbladak eta Jai Batzordeak txosnetan kanta ez-sexisten *playlist*-a partekatzen dute.

Izarrako jaietako programetan feminismoa eta gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna aldarrikatzeko sinbologia sartu da, eta Legutiokoetan indarkeria matxista baztertzeko logoak sartu dira. Gainera, Aramaioko jaietako programetan indarkeria matxistaren gaitzespena adierazten da, eta Mugimendu Feministari eskerrak ematen zaizkio *jaietan eraso sexistei buruzko Tokiko Protokoloa* abian jartzeagatik. Protokolo hori programa berean jasotzen da. Aramaioko bestetan ere pankartak daude, emakumeek jasaten dituzten erasoen aurkako mezuak dituztenak.

Oro har, jaien antolaketan parte hartzen duten langileen artean balorazio positiboa egiten da politikariek, teknikariek, elkarteek eta taldeek berdintasunezko eta inklusiboak diren jaiak egiteko duten inplikazioan. Alde horretatik, Berdintasun Teknikariari egindako elkarrizketan lehen nabarmendu ziren prestakuntzez gain, gainerako elkarrizketetan, langileen artean jasotako prestakuntza eta ezagutza espezifikoak nabarmentzen dira.

Zigoitiko Udaleko teknikariek eta politikariek berdintasun-politikak ezartzeari buruzko prestakuntza jaso dute. Era berean, *Gorbeialdeko Kuadrillako I. Berdintasun Plana (2019-2022)* egiteko testuinguruan, Aramaioko Udaleko langileek prestakuntza eman dute berdintasunaren eta indarkeria matxistaren inguruko oinarritzko kontzeptuei buruz, besteak beste.

Legutioko Udaleko langileen artean, *Gorbeialdeko indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei laguntzeko Erakundearen arteko I. Protokoloa (Eraso matxistei aurre egiteko Tokiko Protokoloa* egin zen udalerrietan) egiteko, tailer bat egin zen, indarkeria matxistaren sentsibilizazioari eta prebentzioari buruzko oinarritzko alderdiak lantzeko.

Izarrako Jai Batzordeko kideen artean, berdintasunari eta LGTBIQ+ kolektiboari buruzko ezagutza espezializatuak dituen psikologo bat dago, baita tokiko protokoloak egiten ere. Gainera, Izarrako Mugimendu Feministako militanteek ere osatzen dute Jai Batzordea. Aitzitik, erakundeak sentsibilizatuta ez daudela adierazi da, eta adibide gisa jarri da Mugimendu Feministak txosna batean egindako pintada sexistak bat kentzeko eskatu zuen.

Testuinguru horretan, garrantzitsua da, halaber, Gorbeialdeko Kuadrillako Berdintasun Teknikariak egindako ekarpena kontuan hartzea; izan ere, Izarra eta Zigoitia bezalako udalerrietan, jaietako jarduerak eta materialak antolatzeke orduan, Berdintasun Teknikariak dituen ezagutza espezifikokoak kontuan hartu behar dira.

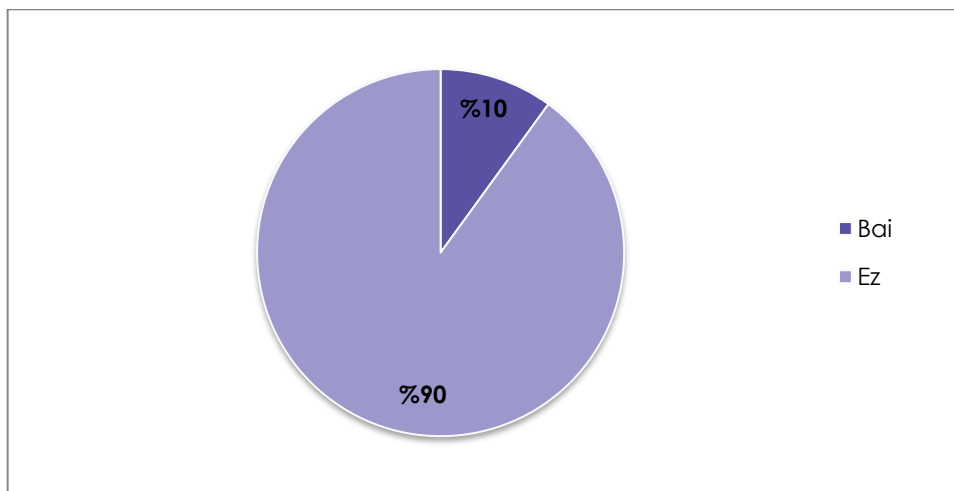
Murgian eta Zurbanon salbuespenak daude. Elkarrizketatutako langileek ez dakite erakundearen artean generoari eta indarkeria matxistari buruzko ezagutza espezifikokoak dituzten pertsonak daudela. Horrela, jai inklusiboagoak eta berdintasunezkoagoak egiteko, Murgiako Junta Administratiboan elkarrizketatutako langileek honako hau proposatu dute: Junta Administratiboko langileen eta udalerriko elkarten artean indarkeria matxistari buruzko sentsibilizazio- eta prebentzio-prestakuntza ematea, eta hizkuntza inklusiboari buruzko prestakuntza ematea.

Era berean, Zurbanon arlo horretan ezagutza espezializaturik ez dagoela, baliabide material eta ekonomikorik ez dagoela eta Junta Administratiboaren eta Arratzua-Ubarrundiako Udalaren arteko lankidetzak beharrezkoa dela adierazten da, jaiak berdintasunezkoagoak eta integratzaileagoak izan daitezken. Hala, errebindikazio-material batzuk egitea proposatzen da, herritarren artean indarkeria matxistarekiko zero tolerantzia erakusteko, hala nola, horri buruzko mezuak dituzten pankartak eta sinbologia feminista erakustea.

5.3.3. Jaietan antzemandako eraso matxistak eta erantzuna

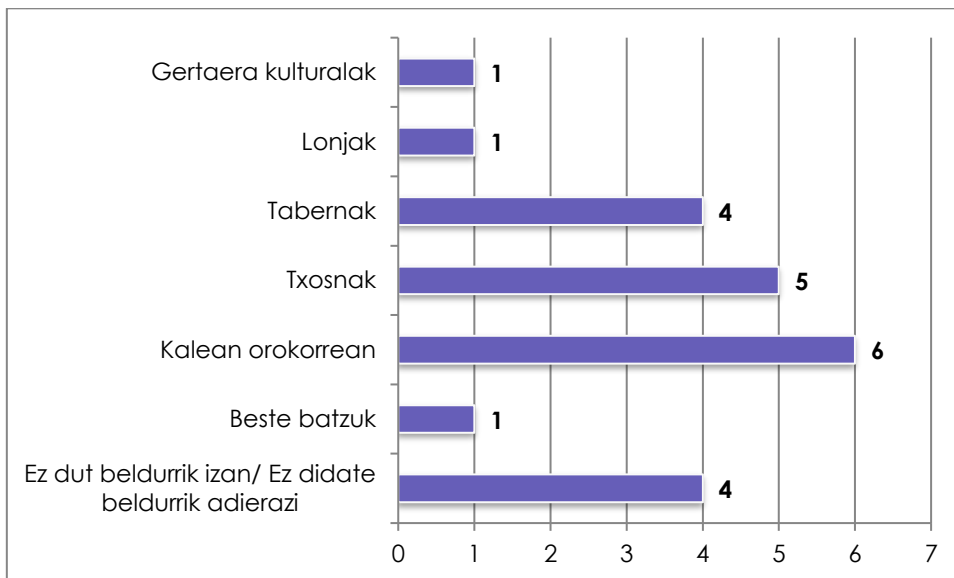
Testuinguru horretan, galdetegia bete zuten pertsonen %90ek uste du jaiak ez direla emakumeentzat eta gizonentzat bezain seguruak. Gainera, 6. grafikoan, emakumeek jaietan beldurrari aurre egin dioten espazioak ikus daitezke. Hala, tabernak, txosnak eta kalea, oro har, jaietan emakume ez seguruak sentitzen diren espazioei dagozkie.

5. Grafikoa. Galderaren erantzuna: Jaiak emakumeentzat zein gizonentzat seguruak dira? Absolutuak. N=10

Iturria: Geuk egina, galdeketa anonimotik abiatuta

6. Grafikoa. Emakumeentzat seguruak ez diren tokiak. Absolutuak. N=10

Iturria: Geuk egina, galdeketa anonimotik abiatuta

Elkarriketatutako langileek ikusten dute eraso matxista mota desberdinak ohikoak direla jaietan, baina, oro har, ez da eraso zehatzik izan, ez delako jakin antzematen edo ez delako informaziorik izan. Hala ere, kasu batzuk aipatzen dira, hala nola Izarrako jaietan, emakume batek sumatu zuen estupefazienteak sartu zizkiotela edarian, eta Erasoz matxisten aurkako jarduera-protokoloa jarri zen abian, jaiak geldiarazteko.

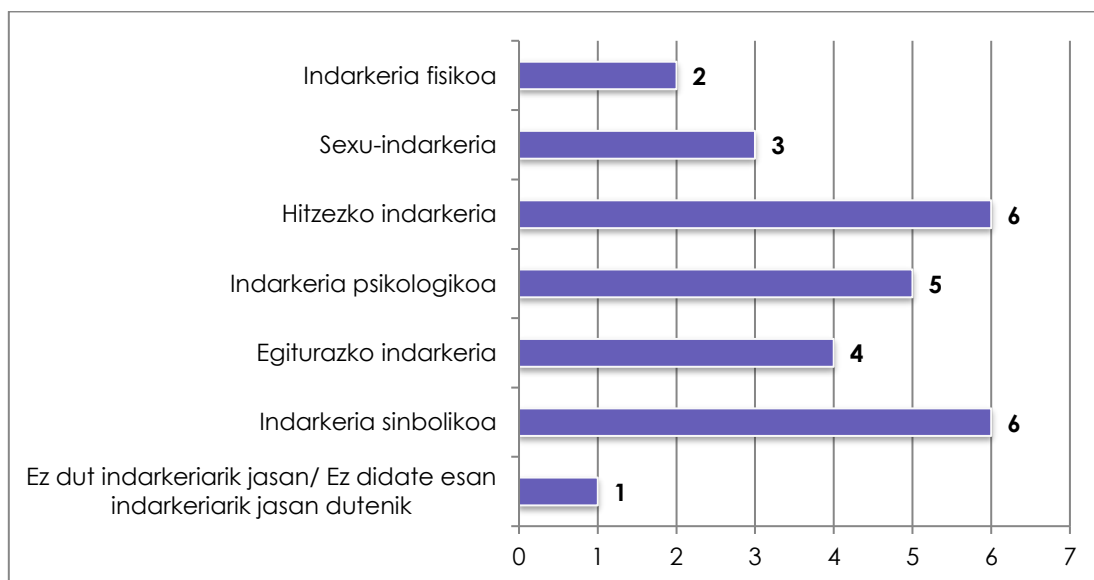
Halaber, herritarren artean gertatutakoaren berri emateko, hurrengo egunean jakinarazpen bat bidali zen *WhatsAppen* bidez, herritarrei gertatutakoaren berri emateko.

Aramaioren kasuan, ez da erabili *Tokiko protokoloa jaietako eraso matxisten aurrean*, baina gizarte-eragileen artean egindako elkarrizketan adierazi da indarkeria batzuk egoera beldurgarritzat hartu direla gizonek emakumeek aurre egin behar dieten "nesketan egiterakoan". Aipatzekoa da, halaber, Kofradien jaietan elkarrizketatutako langileei ez zaiela eraso matxistarik gertatu *Tokiko Protokoloa* aktibatzea beharrezkoa izan denean, eta kasu bakan horiei erantzuna eman diete udalerriko gazteek; indarkeria matxistarekiko sentsibilizazio handia dutenek, hain zuzen.

Elkarrizketatutako langileen artean antzemandako jokabide horiez gain, galdetegi anonimoetan emakumeek jaietan aurre egiteko modu batzuk aipatu ziren. Hala, indarkeria fisiko, psikologiko, sexual, hitzezko, egiturazko eta sinbolikoko jokabideak hauteman ziren.

7. Grafikoa. Jaietan emakumeek aurre egin behar dieten indarkeria motak.

Absolutuak. N=10

Iturria: Geuk egina, galdeketa anonimotik abiatuta

4. taulan ikus daitekeenez, Gorbeialdeko Kuadrillako herrietako gainerako jaietan zenbait prebentzio-neurri eta metodo erabiltzen dira eraso matxisten aurrean. Gainera, jaietako batzuetan jendaurreko erantzuna emateko prozeduraren bat dago horrelako indarkeriak publikoki salatzeko:

4. Taula: Gorbeialdeko Kuadrillako jaietan izaten diren erasoen aurrean prebentzio neurriak, metodoak eta erantzun publikoa

JAIK	ERASO MATXISTEN AURKAKO PREBENTZIO NEURRIAK ETA METODOAK	ERANTZUN PUBLIKOA
Zigoitiko Eguzki Jaia	<ul style="list-style-type: none"> o Eraso matxisten aurrean informatzeko telefono bat zabaltzea herritarren artean (Mugimendu Feministak duela hiru urte abian jarri zuen). 	<ul style="list-style-type: none"> o Jaietatik eta udalerritik kanpo, herritarren manifestazioa indarkeria matxistari erantzun eta salaketa publiko gisa.
Izarrako Arrosarioko Ama Birjinaren jaiak	<ul style="list-style-type: none"> o Jaietako eraso sexistetarako Tokiko Protokoloa. o Biktimentzako informazio-telefonoa. 	<ul style="list-style-type: none"> o Herritarrei jakinarazpen bat helaraztea WhatsAppen bidez, erasoa publikoki salatzeko. o Jai Batzordeak Jaietako eraso sexistei buruzko Tokiko Protokoloa prestatu du.
Aramaioko San Martin jaiak	<ul style="list-style-type: none"> o Tokiko Protokoloa jaietako eraso sexisten aurrean, bi telefono harreman dituena: Mugimendu Feministarena eta larrialdietakoa. 	<ul style="list-style-type: none"> o Tokiko Protokoloa jaietako eraso sexisten aurrean. o Jai-girotik eta udalerritik kanpo, inguruko beste udalerririk batzuetan gertatutako eraso matxisten aurrean; biztanleriak eta Mugimendu Feministak manifestazio bat egiten dute gertaerak publikoki salatzeko eta indarkeria matxistaren aurkako tolerantziarik eza adierazteko.
Legutioko kofradien jaiak	<ul style="list-style-type: none"> o Tokiko Protokoloa jaietako eraso matxisten aurrean. 	<ul style="list-style-type: none"> o Tokiko Protokoloa jaietako eraso matxisten aurrean, erantzun publikoa barne (indarkeria matxistaren aurkako elementu sinbolikoen eraso eta erakusketa salatzeke adierazpen instituzionala, kartelak, banderak, etab.).

Iturria: Geuk egina, egindako elkarrizketetan oinarrituta

Duela hiru urte, Zigoitiko Eguzki Jaian, Mugimendu Feministak eraso matxistei buruzko informazioa emateko telefono bat jarri zuen martxan, herritarren artean zabaldu zena. Gainera, jaietatik eta udalerritik kanpo eraso matxista bat gertatu den bakoitzean, herritarrek manifestazio bat egin dute mota horretako indarkeriei buruz erantzun eta salaketa publiko gisa.

Aramaiion, jaietan izaten diren *Eraso sexistei aurre egiteko Tokiko Protokoloa* dago, indarkeria-kasu baten aurrean zein prozedura jarraitu behar den jakiteko. Protokolo horretan, arretarako bi telefono-kontaktu daude: Mugimendu Feministarena eta larrialdiena. Protokolo hori kartelen bidez zabaldu da Aramaioko ostalaritzako lokaletan. Aipagarria da, halaber, jai-girotik eta udalerritik kanpo, inguruko beste udalerrri batzuetan eragin diren eraso matxisten aurrean, Mugimendu Feministak manifestazio bat egiten duela gertaerak publikoki salatzeke eta indarkeria matxistaren aurkako gaitzespena adierazteke.

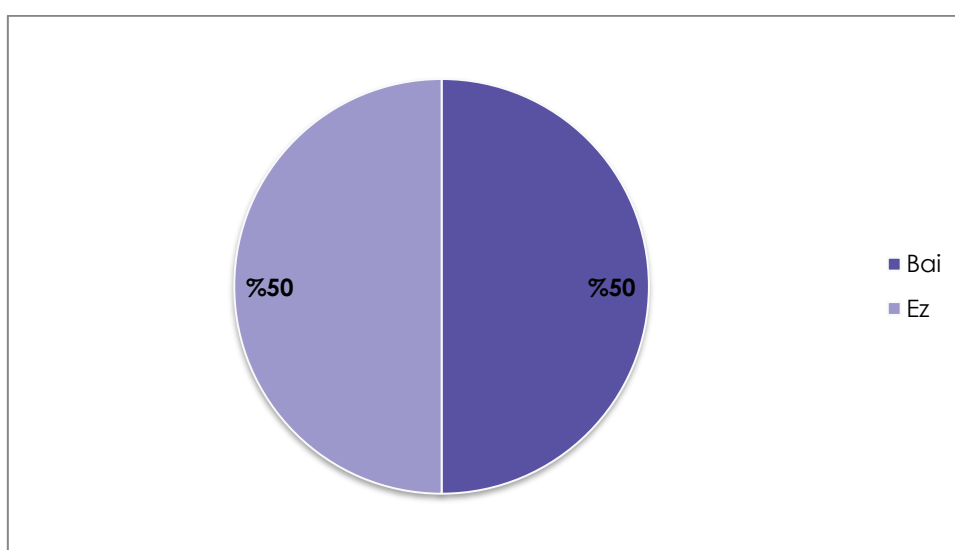
Azkenik, Legutioko Kofradia Jaietan, Tokiko Protokoloa abian jarri behar izanez gero, premiazko deialdia egiten da. Langile tekniko eta politikoei osatzen dute deialdia, eta gehienez ere 24 orduko epean egingo da, gertaerak egiaztatu eta egiaztatzeke eta esku-hartzea prestatzeke. Horrela, emakumeak erantzun publiko bat eman ala ez erabakitzeko hartutako erabakia errespetatuz, erantzuna eginez gero, alkatetza eta Berdintasun teknikaria Mugimendu Feministarekin harremanetan jarriko dira adierazpen eta ekintza bateratu bat adosteko, gertakarien gaitzespena adierazteke. Aldi berean, osoko bilkura bereziaren deialdia egingen da erakunde adierazpena onesteko. Udaleko langileei ere dei egingen zaie salaketa horretan parte har dezaten, eta indarkeria matxistaren aurkako elementu sinbolikoak erakutsiko dira (kartelak, banderak, etab.). Azkenik, biktimarentzat edo senideentzat hartutako neurrien jarraipena egingo da.

Murgiako eta Zurbanoko kasuak salbuespen dira; izan ere, Gorbeialdeko Kuadrillan *indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei artatzeko Erakundeen arteko I. Koordinazio Protokoloa* dagoen arren, udalerrri mailan ez dago indarkeria mota horren aurrean protokolo sozialik. Hala, Murgian elkarrizketatutako langileek *Eraso matxistei aurre egiteko Tokiko Protokoloa* behar dela adierazi dute, jaietan gertatzen diren indarkeria-kasuak salatzeke eta horiei erantzuteke. Era berean, Zurbanon elkarrizketatutako langileek adierazi dute oso garrantzitsua dela biktimei antzeman,

sorotsi eta laguntzeko tresnak diseinatzea; esaterako, jaietan izaten diren eraso sexistei aurre egiteko tokiko protokoloa sortzea.

Gorbeialdeko Kuadrillako herritarren artean betetako galdetegietan ez da desberdintasun nabarmenik antzematen Kuadrillako udalek beren pertzepzioari dagokionez, eta erantzun publiko egokia eta behar bezain eraginkorra ematen zaie jaietan gertatzen diren sexu-eraso eta bereizkeria-jokabideei.

8. Grafikoa. Galderaren erantzuna: Erantzun publiko egokia ematen al zaie jaietan izaten diren sexu-erasoei edo bereizkeria-jokabideei? Ehunekoak. N=10

Iturria: Geuk egina, galdeketa anonimotik abiatuta

Beraz, erakundeen erantzun publikoa nahikoa den zehaztu gabe dago. Oraingoz, urruti geratzen dira galdetegia egin zutenean arteko erasoak, jaiak antolatzen parte hartzen duten langileen artean antzemanak. Hala, prebentzio-neurriez edo erabilitako metodo eta erantzun publikoez gain, arreta-baliabideak behar dira, herritarrei eta, batez ere, biktimei iritsiko zaizkienak, eta behar bezain eraginkorrak direnak portaera matxistei aurre egiteko eta aurrea hartzeko.

6. ONDORIOAK ETA GOMENDIOAK

6.1. Ondorioak

Diagnostiko honetan jasotako datuek adierazten dutenez, Gorbeialdeko Kuadrillako herrietako jaietan ez dago genero-desberdintasunik eta emakumeen aurkako eraso matxistarik; indarkeria hori hainbat modutan agertzen da: fisikoa, sexuala, hitzekoa, psikologikoa, estrukturala eta sinbolikoa. Gainera, azterlanean uste da jaiak ez direla emakumeentzat gizonentzat bezain seguruak.

Oraindik ere badira esparru batzuk oso maskulintuak diren jaietan, eta horietan, nolabait, emakumeen parte-hartzea mugatzen da. Kontzertuetako musika taldeetako, kirol jardueretako edo mus txapelketetako kideak nabarmentzen dira. Aldi berean, emakumezkoagoak dira briskako txapelketak bezalako jarduerak. Testuinguru horretan, bereziki deigarria da Murgiako jaien kasua, non emakumeak baitira haurrentzako jarduerak antolatzen dituztenak. Izarrako jaiak ere, gehienetan emakumeak arduratzen baitira jaiak antolatzeaz, baina, normalean, gizonezkoak izaten dira.

Sistema heteropatriarkaletik emakumeei esleitzen zaizkien balio batzuk egiaztatzen dira, emakumezkoak izateagatik bakarrik. Alde batetik, emakume izatea amatasunarekin, hazkuntzarekin eta zainketa-lanekin. Bestalde, emakumeak gizartearen eremu pribatuko kolektibo gisa; eremu publikoan dagoen gizonarekiko mendekotasun-posizioa naturalizatu eta normalizatzen da. Argi dago jaietan genero-desberdintasunak eragiten dituzten sexu-hierarkia batzuen aurrean gaudela.

Azterketak erakutsi digunez, Gorbeialdeko Kuadrillako udaletako teknikarien eta politikarien artean genero-berdintasunerako eta indarkeria matxistaren sensibilizaziorako eta prebentziorako berariazko taldeak egin diren arren, ez dira nahikoak jaietan gertatzen diren indarkeriak atzemateko edo herritarren artean indarkeria matxistari buruzko informazio- eta sensibilizazio-jarduerak eta -materialak bultzatzeko. Gainera, Zurbanoko eta Murgiako kasu zehatzetan, jaiak antolatzen dituzten langileen prestakuntza espezializaturik ez egoteaz gain, eraso horiei aurre egiteko prebentzio neurririk edo erantzun publikorik ere ez dago.

Erakundeek eta zerbitzu espezializatuek biktimei arreta egokia emateko, gai horretan sentsibilizazioa duten langileak eta herritarrak eta udalerri guztietako jaietan tokiko protokolo bat ezartzeko beharraz gain, beharrezkoa da *Gorbeialdeko Kuadrillako indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei laguntzeko Erakundeen arteko I. Koordinazio Protokoloa* indarrean egotea, indarkeria matxistari aurre egiten dioten emakumeen arreta hobetzeko.

6.2. Gomendioak

Diagnostiko honen bidez, Gorbeialdeko Kuadrillako herriko jaietan antzemandako genero-desberdintasunen azterketa egitea proposatu zen, baita jaietako eraso matxistei erantzuteko zerbitzu eta baliabideak ere.

Ondorioetan frogatu den bezala, funtsezko bi alderdi hobetzeko beharra ikusten da: jaien antolaketan parte hartzen duten langileek eta, oro har, biztanleek prestakuntza espezializaturik ez izatea; horrela, Kuadrillako emakume batzuek jasan izan dituzten indarkeria-mota guztiak hauteman eta behar bezala artatu daitezten, baina, normalean, ez baitira ageri jaiak antolatzeaz arduratzen diren pertsonen artean. Halaber, Osakidetzak *Gorbeialdeko Kuadrillako indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei laguntzeko Erakundeen arteko I. Koordinazio Protokoloa* sinatu gabe duenez, posible da arreta-zerbitzuen arteko koordinaziorik eza.

Oro har, berdintasunerako, generorako eta indarkeria matxistarako oinarrizko kontzeptuei buruzko sentsibilizazioan sakontzeko beharra antzematen da teknikari, politikari eta gizarte-eragileen artean. Era berean, COVID19ak eragindako gaur egungo pandemia sanitarioa dela eta, azken bi urteotan ez dira jaiak ospatu. Hori dela eta, erakundeek ez dute jaietan indarkeria matxistarekiko sentsibilizazio- eta prebentzio-kanpainarik egin herritarren artean, ez eta sentsibilizaziorako material gehiago ere (sinbologia eta logo feministak eta indarkeria matxistaren gaitzespena). Alde horretatik, beharrezkoa da tokiko jaietako programa guztiak berrikustea, jardueren artean eta programaren diseinuan genero-ikuspegia gehiago barneratzeko.

Ezinbestez prestatu behar da tokian tokiko protokolo bat, eraso matxistei aurre egiteko, halakorik ez dagoen jaietan -hala nola Murgia, Zurbano eta Zigoitian-, eraso matxista bati aurrea hartzeko, antzemateko, arreta emateko eta esku hartzeko eginkizunak eta prozedurak defini daitezten, baita kasu horiei erantzuteko telefonoak ere. Alderdi horri

dagokionez, Zurbanoren kasu berezia dugu, eta, horren ondorioz, Udalarekiko lankidetzarik eza nabari da, jaiak berdintasun handiagokoak eta integratzaileagoak izan daitezten.

Arazo hori gainditzeko, ezinbestekoa da Gorbeialdeko Kuadrillako Berdintasun Teknikariaren eginkizuna, bai eta Gorbeialdeko teknikarien, politikarien eta herritarren artean ere, jaietan eta udalerrietako eguneroko bizitzan genero-ikuspegiari erreparatzea. Testuinguru horretan, ez dugu ahaztu behar Mugimendu Feministak garrantzi handia duela herritarren artean begirada feminista ekartzeko eta indarkeria matxistarekiko zero tolerantzia lortzeko; beraz, haien zeregina indartu behar da. Horrela, udalen elkarte eta sare feministarekin sarean lan egiteko beharra, indarkeria matxistaren aurkako borrokan inplikazio handiagoa erakutsiz. Informazio hori gabe, zaila da jakitea baliabideak egokiak diren eta emakumeen eskaeretara egokitzen diren.

Diagnostikoaren emaitzak herritarren artean zabaltzea gomendatzen da, batez ere antolaketaren partaideen artean eta, bereziki, gizonen artean.

7. ERANSKINAK

1. ERANSKINA. Teknikariek eta gizarte eragileek aurkeztutako agiriak

ERAKUNDEAK/TALDEAK	AGIRIAK
Aramaioko Udaleko Kultura eta Kirol Saila	- Aramaioko Jai-egitaraua (San Martin) 2017, 2018 eta 2019koa.
Zigoitiko Udaleko Kultura eta Kirol Saila	- Zigoitiko Jai-egitaraua (Eguzki Jaia), 2015, 2016, 2017, 2018 eta 2019koa.
Legutioko Udaleko Kultura Arloa	<ul style="list-style-type: none"> - Legutioko jai-egitaraua (Kofradiak), 2017, 2018 eta 2019koa. - Tokiko Protokoloa jaietako eraso sexisten aurrean - Tokiko Protokoloa jaietako eraso matxisten aurrean. - Triptikoa jaietako eraso sexisten aurrean.
Zurbanoko Junta Administratiboa	- Zurbanoko jai-egitaraua, 2015 eta 2019koa.
Murgiako Junta Administratiboa	- 2021eko jai-egitaraua
Izarrako Jai Batzordea	- Izarrako jai-egitaraua (Arrosarioko Ama Birjina), 2014, 2017, 2018 eta 2019koa.

8. BIBLIOGRAFIA

EMAKUNDE. Emakumearen Euskal Erakundea(2021). Euskal Autonomia Erkidegoko herrietako jaietan emakumeen parte-hartzea sustatzeko estrategiak.

Farapi, S. L. (2009). Gipuzkoako lurralde historikoko jaietako buruzko azterketa, generoaren ikuspegitik.

Gracia, V. G., & Rius-Ulldemolins, J. (2020). ¿La "reina de la fiesta"? Fiestas tradicionales y reproducción de la desigualdad de género. El caso de las Fallas de València. *Disparidades. Revista de Antropología*, 75(2), 021.

Heuzé, L. (2003). La incorporación de las mujeres en las fiestas: las Negras de Petrer (Alacant). *Moros y Cristianos. Representaciones del otro en las fiestas del Mediterráneo occidental, Granada: Diputación de Granada*.

Molés, P. Á. (2009). Movimientos sociales, relaciones de género y cultura. El caso de los Gaztetxes en Euskadi.

Ortner, S. (1979). ¿Es la mujer con respecto al hombre lo que la naturaleza con respecto a la cultura?. *Antropología y feminismo*, 109-131.

Rodó-de-Zárate, M., & Estivill Castany, J. (2016). ¿La calle es mía? Poder, miedo y estrategias de empoderamiento de mujeres jóvenes en un espacio público hostil. *Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundea*.

Jaietako ereduak tokiko esperientzien mahaian tailerrak eta aurkezpena:

(2021) "Tokiko jai Berdinzaleak" "Fiestas locales igualitarias". BERDINTRUKEK antolatua.